

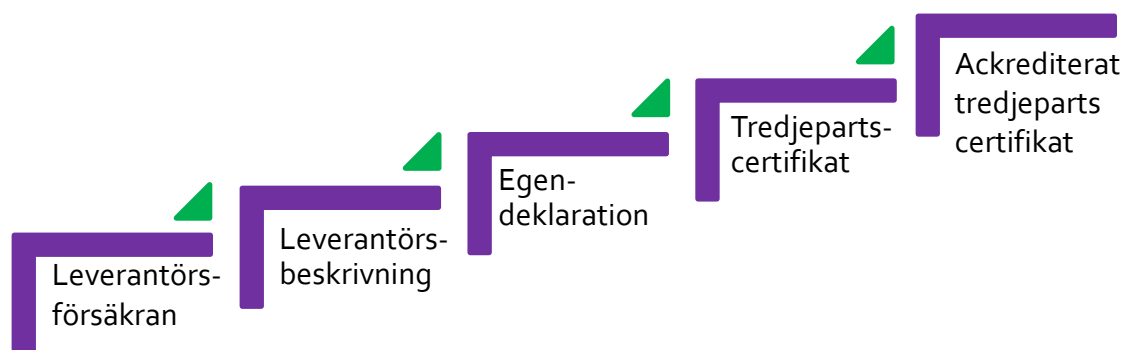
Vad är ett verifikat?

Det är viktigt med verifikat när man gör offentliga affärer. Men vad är egentligen ett verifikat? Ett verifikat är helt enkelt ett bevismedel som stödjer ett påstående.

Det finns olika typer av verifikat med olika "tyngd" beroende vem som intygar att informationen är riktig. Inom offentlig upphandling är det säljarsidan, t.ex. anbudsgivaren eller leverantören, som väljer vilket verifikat som är det mest lämpliga och köparen, t.ex. kommunen, som väljer om det accepteras. Dialog mellan köpare och säljare är därför nödvändig.

Den säljare som lämnar ett anbud måste vid upphandlingen lämna uppgifter som visar att krav kommer uppfyllas under avtalet, dels vid tilldelning av kontrakt, dels vid uppföljningen av kontraktet under avtalsperioden.

Olika typer av bevis ha olika trovärdighet vilket kan ses som en trovärdighetstrappa. Ju högre nivå i trappan, desto större trovärdighet har bevismedlet.

Leverantörsförsäkran – Leverantören anger att kravet uppfylls. I praktiken innebär det ofta att en ikryssad ja-ruta i ett formulär. Leverantören anger därmed att den aktuella kravnivån uppfylls.

Leverantörsbeskrivning – Leverantören beskriver **hur** denne uppfyller kravet. Leverantörens beskrivning anger med vilken marginal målet nås. Detta sker utan belägg av publik information men med en löptext som beskriver på vilket sätt kravet nås.

Egendeklaration – Leverantören lämnar med information som kan kontrolleras och beskriver hur kravet uppfylls. Skillnad mot leverantörsbeskrivning är att svaret kan verifieras mot publik eller myndighetsspecifik information, t.ex. i form av publika produktblad, publik information i databaser och nationell lagstiftning. Denna kontroll ska kunna utföras utan tillgång till företagshemlig information.

Tredjepartscertifikat – En oberoende tredje part intygar skriftligen att en vara, tjänst eller process överensstämmer med, eller är bättre än, en uttalad kravnivå inom ett område, t.ex. en märkning eller ett prestandaprotokoll. Med tredje part avses person eller organ som är oberoende gentemot parterna.

Ackrediterat tredjepartscertifikat – En **ackrediterad** oberoende part intygar skriftligen att en vara, tjänst, eller process överensstämmer, eller är bättre än, en uttalad kravnivå inom ett område. En ackreditering innebär en regelbunden kompetensprövning av den organisation som utför certifieringarna och av den oberoende ställningen. Ett ackrediterat tredjepartscertifikat kan t.ex. omfatta produktprövningar eller en organisations kvalitetssystem.

Det är svårt att ge generella råd om bevismedel vid offentlig upphandling. Olika nivåer kan förekomma beroende på vilket kriterium det gäller. Det viktiga är att uppföljningen sker systematisk och med tillräckliga resurser.

Hur kan du tänka kring verifikat?

- Överväg leverantörens kostnad för att ta fram ett bevismedel.
  - Ett bevismedel som redan finns på marknaden gör kostnaden liten.
- Överväg leverantörens möjlighet att ta fram och leverera ett bevismedel.
  - Möjligheten att ta fram bevis på prestanda kan bero på företaget storlek. Tanken är att inte göra det svårare för små och medelstora företag i den offentliga affären.
- Överväg att begära bevismedel för ett urval av de produkterna som kommer säljas.
  - Lägg uppföljningsresurser på de produktgrupper som innebär de största riskerna.
- Överväg nivå efter hur viktigt kravet är.
- Överväg vilka resurser som finns. Om ett krav kräver tolkning, särskild utrustning eller specialkompetens så ökar kravet på verifikatet.

De bevismedel som efterfrågas av kunden och presenteras av säljaren bör vara de bevismedel som kräver minst arbete och den minsta kostnaden att ta fram, men samtidigt gör kunden säker på att kravet uppfylls. Det gäller givetvis även livsmedel.

I avtalet bör köparen göra skrivningar så att det inte lönar sig med kalkylerade risktaganden eller att komma med oriktiga eller bristfälliga bevis. De som ansvarar för avtalet är de parter som skrivit på avtalet. Detta gäller oavsett om man tillverkar och levererar egna varor eller tjänster eller är återförsäljare för andra företags varor och tjänster. De som beställer varor och tjänster på avtal har också ett ansvar för att avtalet följs. Beställning, uppföljning och avtalshantering är viktiga delar i en fungerande affär.

Hur kan du tänka kring certifieringssystem som verifikat?

På livsmedelsområdet finns många certifieringssystem som bevismedel. Vanligt är system som bygger på produktionsmetoder i enlighet med integrerad produktion som beaktar delvis olika aspekter beroende på var i världen produktionen sker. EU-kommissionens avdelning för grön upphandling lyfter möjligheten att göra mer hållbara val genom att upphandla produkter från ekologisk eller integrerad produktion.

I Sverige finns certifiering för integrerad produktion, t.ex. IP Sigill. Sigill kvalitetssystem certifierar på flera nivåer:

Grundnivå

En certifiering enligt Grundnivån innebär att verksamheten följer gällande lagstiftning och branschriktlinjer inom den aktuella inriktningen. Certifikatet ger företaget ett trovärdigt kvitto på goda förhållanden i verksamheten och kunden trygghet.

Sigillnivå

En certifiering enligt Sigillnivån säkrar extra produktionsmervärden som går utöver gällande lagstiftning inom områdena livsmedelssäkerhet, djuromsorg och minskad miljöpåverkan. Genom certifieringen får företaget kraftfulla argument vid försäljning av sina produkter och kunden ytterligare mervärden. För att kunna använda kontroll- och ursprungsmärkningen Svenskt Sigill ska maten och blommorna komma från odling eller djuruppfödning som är certifierad enligt denna nivå¹.

Detta gör att Sigill kan förekomma som förslag på verifikat kopplat till ett kriterium:

- Certifieringssystem som uppfyller kravet, t.ex. IP grundnivå eller likvärdigt.
- Märkning på produkten, t.ex. Svenskt Sigill eller likvärdigt.

Förslag till verifikat är tyvärr inte heltäckande. Känner du till ett verifikat kommit till, eller ett verifikat som fallit bort, kontakta gärna Upphandlingsmyndigheten.

Varumärken

Stora marknadsaktörer som affärskedjor och förädlingsindustri kan arbeta efter egna standarder och reglera prestandan under odling och/eller uppfödning genom sina underavtal med producenterna. Dessa koncept säkerställer därmed att en viss prestanda uppnås under förutsättning att 100 % av produktionen i produceras enligt konceptet, t.ex. när det gäller mjöl. I praktiken finns det därför varumärken som kan vara fungera som bevismedel i offentlig upphandling då det är effekten och prestandan som efterfrågas av kunden och det som bevismedlet ska styrka på ett rimligt sätt.

---

¹ Sigill Kvalitetssystem AB 2016-10-24 läs mer på <http://sigill.se/>